

૧. દરેક પ્રશ્નનો [a] અથવા [a(i)] અને [a(ii)] બંને લખવાના રહેશે.
 ૨. પ્રશ્ન : ૧[a] અથવા ૧[a(i)] અને ૧[a(ii)] તથા ૨[a] અથવા ૨[a(i)] અને ૨[a(ii)] ના 14 માર્ક્સ ના બદલે ૧૮ માર્ક્સ રહેશે.
 ૩. પ્રશ્ન : ૩[a] અથવા ૩[a(i)] અને ૩[a(ii)] તથા ૪[a] અથવા ૪[a(i)] અને ૪[a(ii)] ના 14 માર્ક્સ ના બદલે ૧૭ માર્ક્સ રહેશે.
 ૪. દરેક પ્રશ્નનો પ્રશ્ન નં ૧(b), પ્રશ્ન નં ૨(b), પ્રશ્ન નં ૩(b) તથા પ્રશ્ન નં ૪(b) (ટૂંકા પ્રશ્નો) વિદ્યાર્થીએ લખવાના નથી.

સૂચના : (1) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

(2) તમારા જવાબો મુદ્દાસર અને સૂચના મૂજબ આપો.

1 (A) કેળવણીની વ્યાખ્યા આપી, અર્થ સમજાવી, કેળવણીને અસરકર્તા પરિબલોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1 (A) I માન્યતા અને તર્ક વચ્ચે તફાવત સ્પષ્ટ કરો. 07
 II પ્રવૃત્તિ શિક્ષણ અંગે ટાગોરના વિચારો જણાવો. 07

1 (B) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 04

- I સમવાયી શિક્ષણ એટલે શું?
 II શાંતિ નિકેતનના પ્રતિક્રમાં કયું સૂત્ર લખાયું છે?
 III મૂલ્ય એ આપણા મનનું કેવું તત્વ છે?
 IV ગાંધીજી કયા પ્રકારની કેળવણીની હિમાયત કરે છે?
 V 3 H ની કેળવણીમાં શેનો સમાવેશ થાય છે?
 VI કવિવર ટાગોરને કઈ કૃતિ માટે નોબેલ પારિતોષિક મળ્યું હતું?

2 (A) સંસ્કૃતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, તેને અસરકર્તા પરિબલો વિગતે વર્ણવો. 14

અથવા

2 (A) I આધુનિકતાને કારણે સમાજમાં આવેલા પરિવર્તનોનો નોંધો. 07

II સંસ્કૃતિ અને સત્યતા વચ્ચે શો ભેદ રહેલો છે? 07

2 (B) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 04

- I સાંસ્કૃતિક વિકાસ માટેની એક પૂર્વ શરત જણાવો.
 II સંસ્કૃતિના કોઈ પણ બે લક્ષણો જણાવો.
 III વિવિધતામાં એકતા એટલે શું?
 IV સંસ્કૃતિની કોઈ પણ એક વ્યાખ્યા લખો.
 V આધુનિકતાની ઉદ્યોગો પર થયેલ કોઈ બે અસર નોંધો.
 VI સંસ્કૃતિનું સંરક્ષણ કરવા માટેની કોઈ બે પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.

- 3 (A) ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકર લોકશાહી સંદર્ભે કેવા વિચારો પ્રગટ કરે છે – વિગતે સમજાવો. 14
 અથવા
- 3 (A) I લોકશાહીનું શિક્ષણ આપવા શાળામાં કેવી પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી જોઈએ? શા માટે? 07
 II ટાગોર વૈશ્વિકતાને કઈ રીતે મૂલવે છે? 07
- 3 (B) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 03
 I સમજાવો – વસુદેવ કુટુંબકમ્
 II બિનસાંપ્રદાયિકતા સામેના બે અવરોધો જણાવો.
 III જે. કૃષ્ણમૂર્તિએ કઈ સંસ્થાની સ્થાપના કરી હતી?
 IV ભારતીય બંધારણમાં શિક્ષણ સંબંધી કોઈ પણ બે કલમો જણાવો.
 V લોકશાહીના આધાર સ્તંભો કયા કયા છે?
- 4 (A) અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, રચના – અભ્યાસક્રમ ઘડતરના સિદ્ધાંતો વિગતે વર્ણવો. 14
 અથવા
- 4 (A) I સારા અભ્યાસક્રમના લક્ષણો જણાવો. 07
 II અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. 07
- 4 (B) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 03
 I અભ્યાસક્રમ વિકાસના બે ઘ્યેયો લખો.
 II અભ્યાસક્રમની રચના સમયે ધ્યાનમાં લેવાની બે બાબતો જણાવો.
 III અભ્યાસક્રમને પરિભાષિત કરતી કોઈ એક વ્યાખ્યા લખો.
 IV અભ્યાસક્રમને અસર કરતા બે પરિબળો જણાવો.
 V Curriculum શબ્દ કઈ ભાષના કયા શબ્દ પરથી બન્યો છે?